

prokázáno, že dům žalobců byl zřízen bez stavebního povolení po propůjčení dolového pole žalovanému těžarstvu. Dle §u 178 c. ř. s. není přípustno, překvapiti odpůrce teprve v odvolacím řízení novými námitkami, a proto považuje odvolací soud právem námitku, že dům žalobcův byl zřízen beze stavebního povolení, za nepřípustnou novotu ve smyslu prvního odstavce §u 482 c. ř. s. Výtku, kterou dovolatel činí v tomto ohledu s hlediska čí. 2 a nesprávně také s hlediska čí. 4 §u 503 c. ř. s., není tedy odůvodněna.

Čís. 4916.

Ručení podnikatele hor za škodu na povrchových budovách.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1925, Rv I 541/25.)

Žalobci domáhali se na žalované těžařské společnosti náhrady škody, ježto dolováním pod jich pozemkem byl poškozen dům, na pozemku stojící. Procesní soud první stolice uznal žalobní nárok co do důvodu po právu, odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Výtku nesprávného ocenění důkazů a nesprávného posouzení právního opírá odvolatelka o to, že první soud zamítl námitku vlastního zavinění žalobců a uznal, že strana žalovaná jest zodpovědná za škody na domě přes to, že vzal za zjištěno, že jak těžení ve východní části jižního revíru dolu Jan I., tak komorový porub závailem na západním okraji Lomu byly skončeny již před tím, než došlo ke stavbě domu žalobců, a že žalované těžarstvo na okolnost tu výslovně poukazovalo při stavební komisi dne 31. března 1908. Odvolávajíc se na předpis §u 1297 obč. zák., dovozuje odvolatelka, že stavebník musí bráti zřetel na situaci, jaká je tu při započetí stavby, a že žalobci jednali bezstarostně a nepředloženě a proto ra vlastní nebezpečí, když přes upozornění a ohrazení odvolatelky stavěli na místě, o němž věděli, nebo při náležité opatrnosti mohli věděti, že je vydáno dodatečným účinkům dolování, třeba již skončeného. Odvolatelka vytýká, že první soud neprávem odůvodňuje svůj opačný právní názor ustanovením §u 106 horn. zák. a § 364 a) obč. zák., a dovozuje, že strana žalovaná nemá viny na tom, že snad revírní horní úřad vyměřil svého času nesprávně ochranný pilíř. Vůči tomu jest uvést: Vlastník pozemku jest dle §u 362 obč. zák. oprávněn pozemku dle libosti užívati, k čemuž patří i oprávnění, na pozemku stavěti. Právem dolovacím je ve výkonu svého práva vlastnického omezen jen potud, že musí trpěti dobývání vyhrazených nerostů pod pozemkem. Vzejde-li mu dolováním škoda, jest majitel hor povinen, nahraditi mu škodu bez ohledu na to, zda ho stihá zavinění, či nikoli. Jde o závazek ze zákona a nikoli o náhradu škody podle předpisů XXX. hlavy občanského zákoníka, jež ovšem předpokládají zavinění. Majitel hor může totiž provozovati dolování, avšak jen bez újmy práv vlastníka pozemku. To vyplývá z ustanovení §§ 26, 27, 84, 106, 170, 196 horn. zák. Jedinou výjimku ze zásady té obsahuje § 106 horn. zák., totiž že majitel hor není zodpovědným za škodu, způsobenou dolováním na budovách, vodovodech a jiných zařízeních, jež byly zřízeny v obvodu

dolového pole teprve po jeho propůjčení, bez povolení (schválení) stavebního úřadu. Odvolatelka dovozuje, že § 106 horn. zák. obsahuje jen negativní podmínku pro náhradní nárok, nikoli však, jaké pozitivní předpoklady musí být splněny, by nárok mohl být uznán. Avšak, jak uvedeno, vyplývá z závazek majitele hor k náhradě škody již z předpisů horního zákona, shora citovaných. Kdyby byl zákonodárce vycházel ze stanoviska, odvolatelkou hájeného, že stavebník jedná vždy na vlastní nebezpečí, staví-li nad polem dolovým, majiteli hor již dříve propůjčeným, nebyl by v §u 106 horn. zák. vyloučil zodpovědnost majitele hor jen pro případ, že stavební úřad stavbu neschválil. Z toho dlužno usuzovati, že, vystaví-li někdo dům nad dolovým polem, ač ví (byl upozorněn na to), že pod stavenišťem nebo v jeho blízkosti se doluje nebo dolovalo, nelze v tom o sobě spatřovati opomenutí obvyčejné péče a pozornosti ve smyslu §u 1297 obč. zák. a tudíž zavinění, když stavební úřad dal ku stavbě povolení, a ji schválil. Při tom jest však poukázati na obsah rozhodnutí okresního výboru v M. ze dne 14. listopadu 1908, z něhož vychází, že dle tehdejšího stavu nemohli se žalobci nadíti, že na budově vzejdou škody toho rozsahu, jak později skutečně nastaly. Také námitku, že žalobcům nepřísluší proti žalované náhradní nárok proto, že počali se stavbou, nevyčkávkše stavebního povolení, nelze uznati za důvodnou. § 106 horn. zák. vylučuje zodpovědnost majitele hor jen tehda, když stavba byla zřízena bez stavebního povolení. Zde bylo stavební povolení dáno a stavba schválena. I kdyby snad bylo bývalo se stavbou započato před právoplatným udělením povolení stavebního úřadu, mohla by okolnost ta míti jen důsledky, uvedené v §u 122 staveb. řádu, nemá však vlivu na nárok na náhradu škody způsobené dolováním, když stavební povolení bylo pak právoplatně uděleno a stavba schválena. Názor, že žalobci za daného stavu nebyli, vzhledem ku předpisu §u 364 a) obč. zák., oprávněni změnití pozemek čk. 510 v pozemek stavební, a že by jim příslušet mohla nejvýše nárok na náhradu škody proto, že jim bylo znemožněno, pozemek zastavěti, nebo nárok na poskytnutí bezvadného stavebního místa, je mylný a nemá v zákoně opory.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání, uplatňující dovolací důvod čís. 4 §u 503 c. ř. s., není opodstatněno. Dovolatel poukazuje na zásady, vyslovené bývalým nejvyšším soudem ve Vídni v rozhodnutí ze dne 29. prosince 1910, č. j. Rv III 341/10, repertoř nálezů čís. 207, které však nesprávně vykládá. Dovolací soud sdílí právní názor tam uvedený, že ve zřízení novostavby nad dolovým polem u vědomí, že se pod stavebním místem anebo v jeho blízkosti doluje anebo dolovalo, nelze ještě o sobě spatřovati opomenutí obvyčejné péče ve smyslu §u 1297 obč. zák., a stavebníkovo zavinění, naopak že se k tomu vyžaduje důkaz, že stavebník již předem musil aneb aspoň mohl počítati s tím, že jeho stavba bude poškozena následky dolování již skončeného v době, kdy novostavba byla zřízena. Dovolací soud má v souhlasu se soudem odvolacím za to, že v tomto případě vzhledem k obsahu stavebních spisů o zavinění žalobců nelze mluvit.

Žalobci byli ovšem za stavebního řízení žalovaným těžářstvem upozorněni na nebezpečí, které novostavbě hrozí, než veškeré obavy, které žalobci v tomto směru po případě měli, byly odstraněny výsledky řízení, které bylo provedeno k příkazu okresního výboru v D. Revírní horní úřad v M. připustil ovšem možnost, že na povrchu následkem pozdějšího ssedání se půdy nastanou malé změny, než znalec podal posudek v ten rozum, že jest zcela vyloučeno, že by novostavba žalobců mohla býti ohrožena těmito malými změnami. Uváží-li se, že žalobci nejsou stavebními odborníky a že jim příslušným stavebním úřadem zřízení jejich domu bylo povoleno, nelze jim právem vytýkati neopatrnost a zavinění proto, že spoléhali na onen znalecký posudek a novostavbu zřídili. Proto jest lhostejno, jakého rozsahu jsou škody, zjištěné na domě žalobců a že stavební povolení uděluje se pouze s hlediska veřejných zájmů. Námitku žalovaného těžářstva, že žalobcům nepřísluší prý zažalovaný nárok, jelikož počali se stavbou, nevyčkávkše stavebního povolení, odvolací soud správně vyvrátil a proto zde není důvodů, které by sprostily žalované těžářstvo ze závazku §u 364 a) obč. zák. a §u 106 horního zákona, který odvolací soud vykládá v souhlasu s rozhodnutím nejvyššího soudu ze dne 1. února 1921, č. j. Rv I 733/20. § 364 a) byl §em 12. třetí dílčí novely k občanskému zákoníku zařazen do zákoníka samého a proto byla jeho ustanovení podrobena všeobecnému předpisu §u 1324 obč. zák., že, byla-li škoda způsobena ze zlého úmyslu anebo z hrubé nedbalosti, jest poškozený oprávněn, žádati plné dostiučinění, jinak zpravidla jen odškodnění a že podle toho dlužno posuzovati, jaká náhrada má býti dána, kde zákon mluví všeobecně o náhradě, jak tomu jest v §u 364 a) obč. zák. Nelze tedy pochybovati o tom, že při poškození ve smyslu toho zákonného předpisu platí také všeobecné předpisy §§ 1323, 1331 a 1332 obč. zák. Nesprávným jest proto dovolatelův názor, že majitel stavební parcely, poškozené dolováním, má pouze nárok na přenechání jiného stavebního místa, po případě nárok na náhradu za to, že poškozené plochy již nelze použiti jako stavební parcely, a že povinnost podnikatele hor jest omezena na zákaz, rušiti majitele povrchu v obvyklém použití jeho pozemků. Dovolatel přehlíží, že žalobci jsou vlastníky stavební plochy, že tedy dle §u 362 obč. zák. a vzhledem k stavebnímu povolení, udělenému jim příslušným úřadem, byli oprávněni, zříditi novostavbu a že dle §u 1305 obč. zák. neručí za škodu, která vznikla tím, že použili svého práva vlastnického. Příčinou škod, zjištěných nižšími soudy na domě žalobců, není tedy zřízení domu, nýbrž dolování žalovaného těžářstva, které ve smyslu §u 364 a) obč. zák. ručí za následky dolování bez ohledu na zavinění a které neprávem tvrdí, že odvolací soud přesunuje na ně následky cizího jednání, t. j. jednání žalobců.

Čís. 4917.

Určení příslušnosti pro spor, jímž manželka, jejíž manželství bylo soudy historických zemí rozloučeno, domáhá se nové úpravy výživného proti manželu, majícímu bydliště na Slovensku.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1925, Nd I 125/25.)